

ספרי' — אוצר החסידים — ליובאוויטש

היכל תשיעי
קובץ שלשלת האור
שער שלישי

לקוטי שיחות

בתרגום חפשי ללשון הקודש

על פרשיות השבוע, חגים ומועדים

•

מכבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל

זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע

שניאורסאהן

מליובאוויטש

•

וילך

(חלק יט — שיחה א)

יוצא לאור על ידי מערכת

„אוצר החסידים“

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות שמונים ושתים לבריאה

מחזור הראשון של לימוד הלקוטי שיחות
שבוע פרשת וילך, שבת שובה, כח אלול — ה' תשרי, ה'תשפ"ב (א)

LIKKUTEI SICHOT
TARGUM L'LOSHON HAKODESH

Copyright © 2021

by

KEHOT PUBLICATION SOCIETY
770 Eastern Parkway / Brooklyn, New York 11213
(718) 774-4000 / FAX (718) 774-2718
editor@kehot.com / www.kehot.org

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted in any form or by any means, electronic, mechanical, photocopying, recording, or otherwise, without prior permission from the copyright holder.

The Kehot logo is a registered trademark of Merkos L'Inyonei Chinuch.

For dedications of the weekly Sichos, please contact us at: dedications@kehot.com

וילך

[וכן משמע גם מן הסימן המובא בטור ושולחן-ערוך⁴ („פתבג המלך“⁵), „ב"ג המלך פת וילך“ (היינו שכאשר ראש השנה („המלך“⁶) חל ביום ב' או ביום ג' בשבוע, קוראים וילך בפני עצמה), וכפירוש המגן-אברהם⁷: „פת וילך, פירוש מלשון⁸ פתות אותה פתים שמחלקים נצבים וילך לשתים“, כלומר, „פת וילך“ הוא כענין „פתות אותה פתים“, ששוברים חלה אחת ורקיק אחד לחלקים, וכך כאן – „שוברים“ ומפרידים את וילך מנצבים].

ומאחר שלכל פרשה יש תוכן כללי (שבו היא נבדלת משאר הפרשיות), מובן שלנצבים וילך יחדיו יש תוכן כללי אחד משותף. כלומר: לא רק שיש בהן נקודה מסוימת משותפת שבשלה הן יכולות להתחבר יחד (על-דרך כל הפרשיות המתחברות¹⁰), אלא יתר על כן – ענינן הניקרי של שתי הפרשיות אחד הוא.

(4) אר"ח סתכ"ח ס"ד. מחזור ויטרי ס' שנ. אבודרהם שם. בעה"ט ריש פרשתנו. וראה ספר האורה שם.

(5) לשון הכתוב – דניאל א, יג. שם, טו.

(6) ראה מחזור ויטרי שם. אבודרהם שם. מג"א שם סק"ה. פר"ח שם.

(7) שם. פר"ח שם. מחזור ויטרי שם („פת וחילק פרשת וילך. מלשון פתות אותה פתים“). אבודרהם שם.

(8) ויקרא ב, ו.

(9) ראה גם בהמצויין בניצוצי זהר שם.

(10) ראה בארוכה לקו"ש ח"ח ע' 380-1 ובהערות שם.

א. אודות הפרשיות נצבים וילך כתב הרס"ג¹: ומהן (מנ"ג פרשיות התורה) פרשה המתחלקת לשתים ונקראת בשתי שבתות אם יש צורך בכך, והיא אתם נצבים הנחלקת בוילך משה.

מדיוק הלשון „פרשה המתחלקת לשתים“², ולא כלשונו בשאר הפרשיות המתחברות „שמונה מהן מצטרפות לפעמים שתיים שתיים ביחד ונקראות בארבע שבתות“, מוכח שנצבים וילך בעצם פרשה אחת היא³, אלא שלפעמים מחלקים אותה לשתים (משא"כ בשמונה הפרשיות המתחברות האחרות, אלו הן בעצם שתי פרשיות נפרדות („שתים“) אלא שלפעמים קוראים את שתיהן יחד בשבת אחת).

(1) בסדורו „קריאת התורה“.

(2) וכמפורש שם אח"כ: שפרשת אתם נצבים אינה מחולקת כו' מחלקים את הפרשה הזאת וקוראים חצי' כו'. וכן מוכח בספר האורה לרש"י הל' ספר תורה, עיי"ש. וכן משמע מלשון האבודרהם (סדר הפרשיות וההפטרות) „ופרשה זו אחרונה... מתחברת בו ומתפרדת“ ולהעיר ג"כ שברמב"ם סדר תפלות לא נזכרה פ' וילך (הפטורה שלה). ואכ"מ.

(3) שזהו אחד מהתירוצים למה מונין ג' סדרים דאורייתא – אף שלכאורה מספרם נד – כי נצבים וילך הם פרשה אחת (חיד"א – נצו"א לזח"ב רו, ב. שם הגדולים מע' ספרים אות ג בסופו. דבש לפי מע' פ אות ג. וראה בהמצויין בניצוצי זהר לזח"א קד, ב).

ולהעיר ג"כ, שבחומשים שלנו, הסימן בסוף פרשתנו למספר הפסוקים הוא – „אדני"י" (ע) פסוקים – המספר של נצבים וילך יחד.

ועל כן, הביאור בשתי הנקודות הנ"ל בנוגע לנצבים וילך [א] שלשתיהן תוכן תפא, (ב) וביחד עם זה יש בפרשת וילך עילוי על פרשת נצבים] יובן בהקדמת הסבר שתי הנקודות האמורות כפי שהן קיימות גם בענינם של ראש השנה ויום הכיפורים:

ראש השנה ויום הכיפורים הם ענין תפא – המשך אחד¹⁶, עד שיום הכיפורים נקרא בשם ראש השנה¹⁷; אבל מאידך יש ביום הכיפורים יתרון על פני ראש השנה¹⁸ – „בראש השנה יכתובו וביום צום כיפור יחתמו”¹⁹, היינו שיום הכיפורים הוא הגמר והחותם של ראש השנה²⁰.

[וכפי שהדברים משתקפים גם בהלכה: יום הכיפורים נקרא ראש השנה (גם) בגלל היותו ראש השנה ליובלות²¹ – והדין²² בנוגע לאופן יציאת עבדים לחירות ביובל הוא ש„מראש השנה עד יום הכיפורים לא היו עבדים נפטרינן לבתיהן ולא משתעבדין לאדוניהם. . כיון שהגיע יום הכיפורים. . נפטרו עבדים לבתיהן”;

ונמצא שיש כאן שתי נקודות: ענין

ואעפ”כ, מזה גופא שלפעמים קוראים פרשת וילך בשבת בפני עצמה, מובן, שביחד עם זה שלשתי הפרשיות יש תוכן אחד, יש חילוק ביניהן באופן שבו ענין זה בא לידי ביטוי. ויתרה מזו: כיון שפרשת וילך באה לאחר פרשת נצבים, צריך לומר שבוילך ישנו עילוי (בענין זה) על-פני נצבים, ואף עילוי שלא בערך (שמטעם זה היא נקראת, לפעמים, בשבת בפני עצמה)¹¹.

ב. והנה, פרשת נצבים נקראת לעולם לפני ראש השנה¹², ורבינו הזקן¹³ אף מבאר את שייכות „אתם נצבים היום כולכם וגו” לראש השנה¹⁴ (וכדלקמן סעיף ג); משא”כ פרשת וילך, כאשר היא מחולקת מפרשת נצבים היא נקראת בשבת שלאחר ראש השנה ולפני יום הכיפורים, וזוהי הוכחה שתוכנה של פרשת וילך שייך (גם) ליום הכיפורים¹⁵.

11 גם כשקוראין אותן בשבת א' מובן שיש עילוי בפ' וילך על פ' נצבים – כי מעלין בקודש. אבל מזה שנק' (לפעמים) בשבת אחרת מוכח שיש בה גם עילוי שלא בערך. וכפרט שנקראת לאחרי ר"ה של שנה חדשה, „שירוד (אז) אור חדש עליון יותר שלא הי' מאיר עדיין מימי עולם כו” (אגה”ק סי”ד).

12 תודה ראש וד”ה קללות מגילה לא, ב. רמב”ם הל' תפלה פי”ג ה”ב. טושו”ע שם. לקו”ת ר”פ נצבים.

13 לקו”ת שם. וראה לבוש או”ח שם: ואתם נצבים לעולם קורין קודם ר”ה מפני שיש בה ענייני תשובה.

14 ד”היום דא ר”ה (זח”ב לב, ב (ועוד) (וברמ”ז שם).

15 ע”פ המבואר בפנים מתורץ בפנימיות הענינים זה שחילקו נצבים וילך ולא מטו”מ אף שהן ארוכות יותר (ראה תודה קללות הנ”ל. ספר האורה שם. ועוד).

16 ראה זח”ק, ק, ב.

17 יחזקאל מ, א. תודה ואת נדרים כג, ב.

רא”ש סוף יומא. ועיין לקו”ת ר”ה נח, א. סד, א.

18 ראה לקו”ת ר”ה סד, א (כפ”י „ביום

השלישי יקימנו גו”). המשך תרס”ו ע’ תקמב”ג.

וראה עטרת ראש שער יוה”כ פ”א. ובכ”מ.

19 פיוט ונתנה תוקף. וראה ר”ה טז, א”ב.

20 ראה המשך תרס”ו ס”ע תקמא ואילך.

21 ערכין יב, א. ר”ה ת, ב. מפרשים ליחזקאל

שם.

22 ר”ה שם. רמב”ם הל’ שמיטה ויובל פ”י

הי”ד.

משה באזני כל קהל ישראל את דברי השירה גו" – לכל קהל ישראל כאחד.

ד. ועוד זאת: אף המצוות שבפרשה זו – הקהל וכתובת ספר תורה – הן מצוות שבהן מודגשת אחדותם של ישראל:

מצות „הקהל את העם”²⁷ מקיפה וכוללת את כל בני ישראל כאחד, ללא חילוקים ביניהם – „האנשים והנשים והטף”²⁸ וגרר גו”²⁷ (אחדות שלא מצינו כמותה בשום מצוה אחרת). ולכן היא נקראת בשם „הקהל”, שכן המושג „קהל” משמעו שהנאספים (אינם רק צירוף של ריבוי פרטים, אלא הם) מאוחדים כמצואות חדשה אחת – „קהל”²⁹.

ועל-פי זה תתורץ גם תמיהה בענין „הקהל” – שבו הקריאה בתורה צריכה להיות על-ידי המלך³⁰ – דלכאורה:

היציאה לחירות הוא נקודה אחת, אבל מאידך נקודה זו גופא מתחלקת לשני זמנים – התחלת היציאה (לא משתעבדין) היא בראש השנה, וגמר היציאה (נפטרים לבתיהן), שהוא העיקר, הוא ביום הכיפורים].

ג. רבינו הזקן¹³ מבאר את שייכות „אתם נצבים היום וגו'” לראש השנה²³: ראש השנה הוא הזמן של „תמליכוני עליכם”²⁴. ואימתי נפעל „ויהי בישורון מלך”²⁵ („תמליכוני עליכם”)? – „בהתאסף ראשי עם”²⁵, דהיינו כאשר „כולם מתאספים יחד להיות לאחדים כאחד”^{25*}, שהוא ענין אחדות ישראל. וזהו התוכן הכללי של „אתם נצבים היום כולכם לפני ה' אלקיכם ראשיכם שבטיכם וגו' שואב מימך” – שמבלי הבט על חילוקי המדרגות שבין בני ישראל, נצבים הם „כולכם – כולם כאחד – לפני ה' אלקיכם”.

וענין זה – אחדות כל ישראל – הוא גם הנקודה הכוללת של פרשת וילך: התחלת הפרשה היא „וילך משה גו' אל כל ישראל” – ודיוק הלשון „כל ישראל” בא להדגיש שיש כאן הליכה אחת ודיבור אחד לכל בני ישראל בשוה; וכן בסיום הפרשה נאמר „וידבר

(23) ראה לעיל ע' 281 – השייכות בין ר"ה לטיוט פ' נצבים.

(24) ר"ה טז, סע"א. שם לד, ב.

(25) לשון הכתוב ברכה לג, ה. וברשי: בהתאספם יחד באגודה אחת. . הוא מלכם כו'. (25*) לקו"ת נצבים שם פ"א. וראה המשך ר"ה תש"ג פ"ב.

(26) אף שאינו בשוה ממש „כולכם” דפ' נצבים (שכולל גם טף) וכן לכל בני המחוייבים במצות הקהל או במצות כתיבת ס"ת (ראה לקמן בפנים), אבל ככולם הדגשת הכלל (והאחדות).

(27) פרשתנו לא, יב.

(28) וברטל לפמ"ש במנ"ח (מצוה תריב) ד„טף” היינו משנוולד (וראה רמב"ן ואוה"ח פרשתנו שם, יג. כלי יקר שם, יב. חדא"ג מהרש"א חגיגה ג, א*). ושם, דגם טף שאינו שייך לשום מצוה כשיגדל שייך להקהל. וראה בארוכה לקמן ע' 363 ואילך.

(29) ראה ויקרא ד, יג ואילך. מרז"ל (יבמות נז, א) קהל גרים לא איקרי קהל. ועוד. וראה בהמצויין לקמן הערה 67.

(30) סוטה מא, א (במשנה). הובא ברש"י פרשתנו שם, יא. רמב"ם הל' חגיגה פ"ג ה"ג.

ואף להדיעה דגם גדול שבדור קורא (מנ"ח מצוה תריב. ובאזהרות הרס"ג דיבור לא תשא: רב מהיר כו"**) – הרי זה לא אהי מלך (מנ"ח

(* ומירושו' ריש חגיגה: אין קטן גדול מטף (בתמי") – משמעו, דעכ"פ בלא הגיעו לחינוך קאי. (** וברלב"ג פרשתנו התועלת הי"ג: המלך או הכה"ג או הנשיא כו', עיי"ש.

הרמב"ם³⁷ – קריאה זו היא „כיום שניתנה בו בסיני“ (שהרי מעמד הר סיני כלל את כל בני ישראל באופן שוה), ועל כן „וראה עצמו כאילו עתה נצטוו בה ומפי הגבורה שומעה“.

וענין זה שבתורה שייך למלך דוקא – כי שעבודו של העם למלך אינו מצד הבנה והשגה, אלא לפי שנצטו מציאותם (וכל אשר להם) ברשות המלך³⁸; ולפיכך הוא מאחדם למציאות אחת, שהמלך הוא „לב כל קהל ישראל“³⁹;

ומהאי טעמא המלך הוא שקורא בתורה – דהיינו שהוא פועל בבני ישראל ענין זה שבתורה שהוא למעלה מהשגה⁴⁰ וישנו בשוה בכל קהל ישראל.

ואף המצוה הנוספת שבפרשת וילך⁴¹ אינה ענין של לימוד התורה⁴², אלא – כתיבת ספר תורה, ודבר זה מדגיש את השייכות האמורה של התורה לכלל⁴³ ישראל בשוה [על-דרך הנ"ל בנוגע לקריאת התורה בהקהל].

(37) שם.

(38) ראה בארוכה לקו"ש ח"ד ע' 1050. ח"ח ע' 25. ועוד.

(39) רמב"ם הל' מלכים פ"ג ה"ו. וראה שו"ת הרשב"א ח"א סקמ"ח. פרש"י חוקת כא, כא. ולהעיר מאגה"ק ר"ס כט. וראה לעיל ע' 165 ואילך.

(40) ראה רמב"ם הל' חגיגה שם: שהמלך שליח הוא להשמיע דברי הא"ל. וראה סהמ"צ להצ"צ (מצות מינוי מלך בתחילתה) – שמלך ממשיך ביטול בבני.

(41) פרשתנו שם, יט. סהמ"צ להרמב"ם מ"ע ית. חינוך מצוה תריג.

(42) ראה בארוכה שאג"א סי' לה"לו.

(43) ובשאג"א שם שקו"ט דגם נשים מחוייבות בזה. וגם לפי דעת החינוך וכו' (וראה ל' הרמב"ם הל' ס"ת רפ"ז ובסהמ"צ שלו, ובשו"ע

לימוד תורה לכל בני ישראל הוא דבר השייך לסנהדרין³¹, ואם כן היה ראוי שהקריאה בתורה בהקהל תהיה על-ידי ראש הסנהדרין או אב בית דין.

והביאור בזה³² – שבתורה ישנם שני ענינים:

(א) לימוד התורה, שבו נוגע ענין ההבנה והשגה – ובזה ישנם חילוקים בין „ראשיכם שבטיכם גו"ל" לשאר הסוגים עד „שואב מימך“;

(ב) קריאת³³ התורה, אשר הקריאה בתורה – בתורה שבכתב – אינה בהכרח בהבנה והשגה דוקא³⁴, אלא היא שייכת לכל בני ישראל בשוה בלי שום חילוקים.

וכיון שבהקהל מתאחדים כל בני ישראל למציאות אחת, מובן שמה שנוגע אז הוא הענין בתורה שבו משתווים כל בני ישראל³⁵ – קריאה³⁶ בתורה שבכתב; ויתירה מזו – בלשון

שם. ובביאור הרי"פ פערלא לסהמ"צ ר"ס ג (מ"ע טז. פרשה יו"ד) האריך, דקריאת המלך בהקהל היא (מצוה בפ"ע והיא) מצות המלך, עיי"ש. וראה לקמן (ע' 326, 366 ואילך), ד"ל שכללות מצות הקהל היא דין על המלך. ואכ"מ.

(31) ראה רמב"ם ריש הל' ממרים. תדבאר פ"א. ועוד.

(32) ראה עוד ביאור – לקו"ש ח"ט ס"ע 445 ואילך.

(33) ראה המשך תער"ב ח"ב פ' שג. ובכ"מ.

(34) ראה הל' ת"ת לאדה"ז פ"ב סי"ב.

(35) ומה שארז"ל (חגיגה שם. פרש"י פרשתנו שם, יב) דאנשים באים ללמוד וכו' – ראה לקמן בפנים סעיף ח'.

(36) ראה רמב"ם (הל' חגיגה שם ה"ו): וגרים שאינם מכירין חייבין להכין לבם ולהקשיב אזנם לשמוע כו' אפילו חכמים גדולים כו' חייבין לשמוע בכוונה גדולה יתרה. ומי שאינו יכול לשמוע מכיון לבו לקריאה כו'.

בענין האחדות של כל ישראל, שבראש השנה אחדות כל ישראל היא (בעיקר) כפי שהיא למעלה – בשרשם ומקורם, ואילו ביום הכיפורים מתגלית אחדות זו למטה.

וזהו גם העילוי שלא בערך שבימים הכיפורים ביחס לעילוי דראש השנה:

אחדותן של כל נשמות ישראל בשרשן ומקורן אינה בדרך חידוש (גמור), כי האחדות שם היא מפני שמלכתחילה אין מקום לפירוד וחילוקי דרגות – כעיאגול, „שאין לו בחינת ראש וסוף“⁴⁶;

דוקא כאשר עושים מפירוד – אחדות, כאשר פועלים אחדות במקום שיש בו חילוקי מדרגות בפירוד⁴⁷, אזי

ה. החילוק בין נצבים לוילך בענין אחדותם של ישראל (שהיא תוכנו, כנ"ל), יובן בהקדים החילוק בין ראש השנה ליום כיפור בענין „תמליכוני עליכם“: כאמור, הנקודה של ראש השנה ושל יום הכיפורים אחת היא – ענין „תמליכוני עליכם“ שבראש השנה נפעל במשך עשרת ימי תשובה ומגיע לידי שלימות וגמר ביום הכיפורים (ולכן אומרים, „המלך הקדוש“ בכל עשרת ימי תשובה)⁴⁴; אלא שהחילוק ביניהם הוא:

בראש השנה מתקיים „תמליכוני עליכם“ בשרש והמקור הראשון – זהו היום שבו מעוררים את התענוג והרצון של עצמותו יתברך במלוכה, ויש בכחם של ישראל לפעול זאת להיותם מושרשים בעצמותו יתברך; ואילו בעשרת ימי תשובה נפעל (בלשון הקבלה) בנין ספירת המלכות, עד ליום הכיפורים, שבו בנין המלכות הוא בשלימות, ואזי מאיר ענין „תמליכוני עליכם“ בגילוי למטה⁴⁵.

ומאחר שענין „תמליכוני עליכם“ נפעל „בהתאסף ראשי עם“ – על-ידי אחדות ישראל – הרי מובן, שבהתאם לחילוק הנ"ל בין ראש השנה ליום הכיפורים בנוגע ל„תמליכוני עליכם“, ישנו חילוק ביניהם על-דרך-זה גם

חיו"ד רס"ע. ועוד) שפטורות – ה"ז לפי שאינן בכתיבה (ראה מנ"ח שם).

44) לקו"ת נצבים נא, ב ואילך. ובכ"מ. מפע"ח שער ר"ה פ"א ג.

45) אין זה סתירה להמבואר בכ"מ שביה"כ הוא נליית המלכות עד עתיק (והירידה וגילוי הוא ליום תגנו, בחגה"ס) – כי גם ביה"כ ישנו גילוי למטה (אלא – בשליה, עינים ושבתון, כדלקמן בפנים ס"ז).

46) לקו"ת ד"ה אתם נצבים פ"א.

47) עדמשנת בלקו"ש ח"ד (ע' 1141 ואילך) החילוק בין „לאחידים“ ו„כאחד“ שבלקו"ת שם.

בלקו"ש ח"ד (ע' 1160 ובהערות שם) שזהו העילוי שבאחדות דחגה"ס על האחדות דר"ה ויה"כ – כי בחגה"ס נרגש החילוקי דרגות דבנ"י (בהד' מינים – ויק"ר פ"ל, יב) ועושינ מהן „אגודה אחת“ (ויק"ר שם). וראה לקמן הערה 57. וי"ל שהחילוק בין יה"כ וסוכות הוא: האחדות

דחגה"ס אינה בעצם מציאות של בנ"י, ולכן נשאר כ"א סוג בפ"ע (כמשנת בלקו"ש ח"ט ע' 233 ואילך ובהערה 50 שם. וראה לקמן ע' 354. 359); משא"כ ביה"כ מאיר אמיתית אחדות הפשוטה דלמעלה, שמצד אחדות זו גם הריבוי פרטים גופא נעשה רשות היחיד ליחידו של עולם (וראה המצויין בהערה הבאה). ומטעם זה גופא נרגש ביה"כ ענין האחדות יותר מהחילוקי דרגות.

וי"ל שהוא ע"ד האחדות דשמח"ת (סוף כל המועדות – ראה ר"ן (לר"ף) מגילה לא, א), שהיא מצד בחי' מקיף בעצם (כמשנת בלקו"ש ח"ט שם ע' 234 ואילך). ולהעיר, „שרש ענין הסוכות עם יו"כ א' הוא אלא שזה בעלי"ז וזה בירידה“ (סדרו ש' הסוכות רס, סע"ב) – והרי יה"כ הוא גמר העלי' דר"ה, ושמח"ת גמר הירידה דחגה"ס.

אבל ביום הכיפורים מתגלה שורש ועצם הנשמה למטה, במקום שבו יש אפשרות לחטאים וכו', ושם „עיצומו של יום הכיפורים מכפר“⁵⁴ – מצד התקשרות עצם הנשמה באלקות המתגלה ביום הכיפורים נפעלת הכפרה והסליחה על חטאים וכו'.

ובזה יבואר ויומתק הטעם שדוקא בליל יום הכיפורים נוהגין שקודם שמתפללין מתירים לכל העבריינים⁵⁵:

בראש השנה ניתן להתעלות אל למעלה מן המקום שבו „עבריינים“ ועבירות נוגעים; אבל לא יתכן אז ענין של „להתפלל עם העבריינים“ – היכולת להתאחד ולהתחבר עמם בעודם בציור של „עבריינים“ כאן למטה.

דוקא ביום הכיפורים מגיעים אנו לידי האופן האמיתי של „ויעשו“⁵⁶ כולם אגודה אחת – שאפילו יהודים אלו שלעת־עתה הם בציור של „עבריינים“ מתאחדים עם כל ישראל ומתפללים עמם „באגודה“⁵⁷ אחת⁵⁸.

ובארוכה – לקו"ש ח"ד שיחה לר"ה. לעיל ע' 164. לקמן ע' 351.

54) רמב"ם הל' תשובה פ"א ה"ג-ד. וראה בארוכה לקו"ש ח"ד ע' 1150 (ובהערה 3) – שגם לרבנן עיצומו של יום מכפר, אלא שזה גופא מתגלה ע"י התשובה, עיי"ש.

55) שו"ע אדה"ז שם ר"ס תריט. מטוש"ע שם.

56) נוסח תפלת ר"ה ויום הכפורים.

57) לשון אדה"ז שם. ע"פ מנחות כו, א (וראה דעת אב"י כריתות ו, ב). בחיי לתשא ל, לד (הובא בקיצור לשון בפרשה לטור שם. אלי' זוטא שם). ועיי"ש שהוא דוגמת זה שהד' מינים דסוכות (גם ש, אין עושין פירות" והערבה) צ"ל „באגודה אחת“ (וראה לעיל הערה 47). וראה רש"י דלעיל הערה 25.

58) ע"פ המבואר בפנים י"ל בדא"פ (בפנימיות הענינים) הטעם שאומרים „על דעת

ישנו ענין (וחידוש) אמיתי של אחדות, ודוקא אחדות זו שמתוך הפירוד מבטאת את האחדות הפשוטה האמיתית דלמעלה, שכן הכח להפוך את רשות הרבים לרשות היחיד, ליחידו של עולם, נמשך דוקא מן האחדות הפשוטה⁴⁸.

ו. החילוק הנ"ל באחדות בני ישראל שבין ראש השנה ליום הכיפורים משתקף בחילוק שביניהם בנוגע לענין התשובה:

בראש השנה אין אומרים וידויים⁴⁹ וכיוצא בזה; בתפילות וכו' דראש השנה אין מוזכרים חטאים (בדרך וידויים⁴⁹), ואף לא בקשות סליחה וכפרה. משא"כ יום הכיפורים הוא „יום סליחה וכפרה“⁵⁰ ואומרים בו וידויים⁵¹ וכו'.

ובטעם החילוק יש לומר בדרך אפשר⁵²:

עבודת ראש השנה היא ההזזה שמצד עצם הנשמה כפי שהיא מושרשת בעצמותו יתברך, למעלה משורש התורה והמצוות, ומצד מדרגה זו אין מלכתחילה נתינת מקום לחטאים. ולכן אין כל מקום לדבר אז על סליחה וכפרה, ואפילו לא על העילוי של „זדונות נעשו לו כזכויות“ וכו' – זוהי עת הבחירה החפשית של עצמותו יתברך בנשמות ישראל, שמצדה מתעורר התענוג והרצון לקיים „תמליכוני עליכם“⁵³.

48) ראה גם לקו"ש ח"ט ע' 159 ואילך (בנוגע האחדות של בניי. וראה שם לפניו ע' 157 ואילך) בפ"י „גדול ה'... בעיר אלקנו“.

49) שו"ע אדה"ז או"ח סתקפ"ד ס"ב.

50) לשון אדה"ז שו"ע או"ח ר"ס תרו. וראה רמב"ם הל' תשובה פ"ב ה"ז.

51) רמב"ם שם. טוש"ע ושו"ע אדה"ז סתר"ז.

52) ראה לקו"ש ח"ד ע' 1360 באר"א.

53) ראה המשך ר"ה תש"ג פ"ט ופי"ד.

וכך גם בפנימיות הענינים: החיות של „לחיותם ברעב“⁶⁰ – „חיות“ המתקבלת מה „רעב“ גופא – היא אצל כולם בשוה⁶¹.

משא"כ עבודת ראש השנה, אף שהעבודה גופא היא מצד עצם הנשמה שלמעלה מהתחלקות, הרי זה רק בשעת העבודה (תפילה וכו') גופא; אבל לאחר התפילה⁶², כאשר „עוזבים“ את העבודה ומתעסקים ב„אכלו משמנים ושתו ממתקים“⁶³ – אזי ה„אכילה“ וה„שתיה“ של כל אחד הן באופן אחר.

ח. וזהו גם העילוי שלא בערך שבפרשת וילך ביחס לפרשת נצבים:

פרשת נצבים עוסקת באחדותם של כל ישראל (מ„ראשיכם שבטיכם“ עד „חוטב עציץ .. שואב מימך“) כפי שהיא נובעת מכך שבשעה זו הם „נצבים גו' לפני ה' אלוקים“, פירוש, כאשר „כולם מתעלים למעלה במקור חוצבם“⁶⁴ (– „לפני ה' אלוקים“).

אך פרשת וילך עוסקת באחדות כפי שהיא מתגלה בבני ישראל למטה, בעמדם בדרגתם הם; וזוהי כוונת הכתוב „וילך משה וידבר גו' אל כל ישראל“: משה רבינו במדרגתו „הלך“ ונמשך („וידבר“) אל כל ישראל כפי

(60) תהלים לג, יט. לקו"ת שה"ש סד"ה הנך יפה.

(61) להעיר מהמבואר „לקו"ת הוספות לויקרא בסופן. ע"ט"ר ש' יוה"כ פ"ה. המשך תרס"ו ס"ע קה ואילך. ע' תקמב. ועוד) שהענינים דיוהכ"פ ענינים תענוג העצמי הפשוט (בלתי מורכב).

(62) ראה שו"ע אדה"ז או"ח ר"ס תקצו.

(63) נחמ"ת, י. שו"ע אדה"ז שם ס"ו תקפג ס"ד. שתקצו"ס ס"א.

ז. כיון שהאחדות שביום הכיפורים נמשכת בבני ישראל כפי שהם למטה – הרי היא מתבטאת (לא רק בעניני הנשמה, אלא) גם בעניני הגוף:

בחמשת העינויים דיום הכיפורים אין כל חילוק בין יהודי לחברו. בקיום מצוה (חיובית), ובענין של פעולה ועשיה, ישנם חילוקים באופן ובדרגת הקיום בין צדיקים גדולים לאנשים פשוטים וכו'; אבל בענין העינוי והשביתה – שהוא ענין של שלילה והעדר – אין כל הבדל בין יהודי לחברו⁶⁵.

כ"ו רק ביוהכ"פ ולא בשאר תעניות צבור – אף שמקור הדין הוא מחז"ל (כריתות שם) „כל תענית* שאין בה מפורשעי ישראל אינה תענית כ"ו“ (טור ושו"ע אדה"ז שם).

– כי דוקא ביוהכ"פ מתגלה אחדות של כל ישראל. ומרומז בהטעם (כריתות שם. הובא בטור ושו"ע אדה"ז שם) „חלבנה ריחה רע ומנאה הכתוב עם סממני קטורת“ – כי קטורת היא העבודה העיקרית דיוהכ"פ, וצ"ל „דקה מן הדקה“ (יומא מה, א. כריתות שם), הרומז לבחי' „דקה מן הדקה“ שבנשמה, עצם הנשמה, שמצד בחי' זו נעשה האחדות של כל ישראל והם מתכפרים [וימתק ע"פ] מה שהביא בטור מחז"ל דכריתות דוקא, ולא דמנחות שם (שנלמד זה מלולב, כנ"ל הערה הקודמת)].

(59) ראה עד"ז ד"ה אתה אחד לאדהאמ"צ (מאמרי אדהאמ"צ – קונטרסים ס"ע י ואילך). ובארוכה – לקו"ש חט"ו (ע' 227 ס"ג ואילך) – לענין המעלה בשביתת שבת. וע"ש, שזה ששוין הכל במצוה זו הוא מפני שהיא בעצמות הנפש בבחי' יחידה.

(* ולהעיר מהשינוי: במנחות שם, בהרצאה (וברשי"י: כשהן מתעניין כו'); בפרש"י (ובחז"י) תשא שם, תעניותינו ותפלותינו“ [ובכש"ט סנו"ח: בגמרא כל תפלה כו'. וראה חזא"ג מהר"ל כריתות שם]; בבחי' שם „כל אגודה שאין בה כו“; וביל"ש אמור (כג, מ): ישראל לא ישונו לארצם. ואכ"מ.

„וידבר משה באזני כל קהל ישראל גו' עד תומם“, שהפירוש הפנימי בזה הוא: „עד תומם“ הוא מלשון תמימות ושלמות⁶⁸, והיינו תמימותם ושלמותם של ישראל, כלומר, דיבור משה „באזני כל קהל ישראל“ הוא לא רק אל עצם הנשמה שלמעלה, אלא הדברים נמשכים ויורדים ופועלים תמימות ושלמות בכחותיהם הגלויים, עד לכל אבריהם וגידיהם⁶⁹.

ט. ההוראה מכל האמור בנוגע לפועל:

עשרת ימי תשובה הם זמן מסוגל להוספה באהבת ישראל. כל זמן ש„בהתאסף ראשי עם“ אינו בשלימות – שחסר באחדות עם כל בני ישראל, יהיה אשר יהיה מצבם – הרי אין פירוש הדבר רק שיש חסרון בפרט מסוים, אלא הדבר נוגע לענין הכללי של „תמליכוני עליכם“ על כלל ישראל.

ומאחר שבימים אלו יש להתכונן ליום הכיפורים, צריכה האהבה לכל יהודי להיות לא רק באופן שהאוהב מתעלם מהרע שבזולתו ורואה מלכתחילה רק את הטוב שבו, ומתוך כך יש בו אהבה כלפיו והוא מתאחד עמו; אלא שאפילו בשעה שהוא רואה את הרע שבזולת, מכל מקום הוא מגלה כלפיו אהבה ללא חשבונות. ואהבה כזו באה לידי ביטוי בהתעסקות גדולה ובהשתדלות יתירה לסייע לו לבטל את הרע שבו⁷⁰.

68 ע"ד פי' זח"ג (קסב, ב) עה"פ במדבר הזה יתמו.

69 ראה לקו"ת נצבים (מה, ג) בפי', תמים תהי' עם ה"א'.

70 ראה תניא פל"ב: למשכן בחבלי עבותו

שהם עומדים במדרגה שלהם; אבל מאידך, היתה זו הליכה והמשכה אחת אל „כל ישראל“ בשוב, לפי שזהו החיבור של עצם הנשמה למעלה עם הנשמה כפי שהיא למטה.

ועל-דרך-זה בענין הקהלה: מצד אחד אמרו חז"ל⁶⁴, „אנשים באים ללמוד נשים באות לשמוע טף . . ליתן שכר למביאייהן“, והדבר מורה שהאחדות שבהקהלה היא באופן הנותן מקום לחילוקי דרגות (שלא כמו האחדות שבראש השנה, כנ"ל); אבל מאידך, דוקא ב„הקהלה“ באופן זה (שיש בו חילוקי הדרגות הנ"ל) הנה „המלך עומד כו' וקורא“⁶⁵ – וקריאת התורה עליידי המלך מקיפה וכוללת את כל קהל ישראל באופן שוה⁶⁶ (כנ"ל סעיף ד): המלך „קורא“ וממשיך את האחדות הפשוטה של כל ישראל („קהלה“) אל מקומם של חילוקי הדרגות כנ"ל⁶⁷.

עד אשר – כסיום הפרשה –

64 נסמן לעיל הערה 35.

65 ע"ד המבואר בהמשך תער"ב ח"ב פ' שסד ש"ע" כל אופני לימוד התורה נמשך עצמות א"ס, עיי"ש. ולהעיר מלשון הרמב"ם שנעתק לעיל הערות 36, 40.

66 ובוהו הוא העילוי באחדות של הקהל על האחדות של שמחת בית השואבה בכלל, ד"כ העם . . כולן באין לראות ולשמוע" (רמב"ם הל' לולב פ"ח ה"ד) – כי בשמחת ביה"ש ישנם חילוקים בהשמחה בין „כל העם“ וגדולי תכמי ישראל" כו' ש„הם שהיו מרקדין כו' ומשמחין" כו' (רמב"ם שם); משא"כ בהקהל שקריאת התורה ע"י המלך מאחד כל ישראל באופן שוה.

67 להעיר מהשקו"ט (צפע"נ כללים ע' צבור, וס"ג וראה בארוכה לקו"ש ח"ח ע' 113 ואילך) אם בצבור יש מציאות של פרטים. ולהעיר מצפע"נ עה"ת (הפטורת ואתחנן ע' לא): ואי"ה לע"ל יהי' שני המעלות.

306 ועל-ידי ההתעסקות ב„(מבצע) לקיום „תמליכוני עליכם” בגלוי, אהבת ישראל”⁷¹ בימים אלו, נזכה ולחתימה וגמר חתימה טובה ביום הכיפורים, לשנה טובה ומתוקה בגשמיות וברוחניות בטוב הנראה והנגלה.

אהבה וכולי האי ואולי יוכל לקרבן לתורה ועבודת ה'.
 (71) ראה בארוכה קונטרס אהבת ישראל (קה"ת. תשל"ו).

(משיחת ש"פ וילך תשל"ב)

